

PODKLADY O ZRAKOVÉM POSTIŽENÍ I

Výuka PODZIM 2021, PhDr. Petra Röderová, Ph.D.

Okruhy:

Zrakové postižení – klasifikace dle různých kritérií

Zrakové postižení – definice, klasifikace, pojetí

POSTIŽENÍ OBECNĚ

Postižení obecně

- *Postižení = Impairment (Schädigung) = postižení* znamená ztrátu nebo abnormalitu psychické, fyziologické či anatomické struktury či funkce,
- *Handicap (Behinderung)* - vliv poruchy či postižení na práci člověka, jeho seberealizaci a předpokládá nemožnost dosažení cílů

WHO – klasifikace ICF (česky MKF) 2001

Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví (MKF)

- cíl přesunout medicínský pohled na postižení směrem k člověku v celé jeho rozmanitosti a životním prostředí

- *body functions and structures (tělesné funkce a struktury)*,
 - *activity* (aktivita)
 - *participation (participace/účast)*.
- Postižení je součástí tělesných struktur, součástí zdravotní dispozice jedince a nemusí souviset s nemocí.

ICF - oblasti využití klasifikace

(použito z www.who.int/classification/icf)

- Zdravotnictví
- Sociální sektor
- Školství a vzdělávání
- Oblast práce a zaměstnávání
- Ekonomika & vývoj
- Legislativa & právo
- Další

1. ZRAKOVÉ POSTIŽENÍ

O zrakovém postižení hovoříme tehdy, kdy má klient i přes optimální korekci obtíže v běžném životě – tzn. potřebuje používat speciální pomůcky a strategie pro jejich zvládnutí.

Moravcová (2006) - klasifikaci užívanou v ČR pro posudkové účely

- slabozrakost lehká až střední (vizus 6/18 až 6/60),
- slabozrakost těžká (vizus 6/60 až 3/60),
- těžce slabý zrak (vizus 3/60 až 1/60, dříve zbytky zraku),
- praktická nevidomost (vizus 1/60 až světlocit s projekcí),
- nevidomost (světlocit až amaurosa).
 - Od stupně postižení se odvíjejí sociální výhody, které platí pro skupinu IV. a V., od ledna 2007 vzhledem k zákonu č. 108/2006 Sb. o sociálních službách částečně i pro skupinu III. Moravcová (2006)

Další klasifikace:

- dle doby vzniku - získané a vrozené,
- dle etiologického hlediska - poškození orgánové a funkční,
- z pohledu délky trvání postižení - akutní, chronické či recidivující,
- dle typu postižení - poruchy zrakové ostrosti, poruchy barvocitu, poruchy binokulárního vidění, okulomotorické poruchy a poruchy ve zpracování zrakových informací

Oslabení zrakových funkcí sledujeme ve zrakových funkcích:

Zraková ostrost
Zorné pole
Okulomotorika/binokularita
(oční pohyby!!!, postavení očí!!!, spolupráce očí!!!)
Barvocit
Citlivost na kontrast
Zpracování zrakového vjemu
Adaptace na světlo a na tmu

Obtíže ve zrakovém vnímání se objevují také např. u:

+ ADD/ADHD, syndromy,
poruchy učení,
kombinované postižení aj.

Použitá a doporučená literatura k tématu:

BENEŠ, Pavel a Martin VRUBEL. *Oftalmologie pro speciální pedagogy*. 1. vyd. Brno: Paido, 2017. 92 s. ISBN 978-80-7315-264-2.

FINKOVÁ, Dita, Libuše LUDÍKOVÁ a Veronika RŮŽIČKOVÁ. *Speciální pedagogika osob se zrakovým postižením*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. 158 s. ISBN 9788024418575.

JANKOVÁ, Jana a Dagmar MORAVCOVÁ. *Asistent pedagoga a dítě se zrakovým postižením*. Vydání první. Praha: Pasparta, 2017. 116 stran. ISBN 9788088163619.

RÖDEROVÁ, Petra, Lea KVĚTOŇOVÁ a Zita NOVÁKOVÁ. *Oftalmopedie : texty k distančnímu vzdělávání*. Brno: Paido - edice pedagogické literatury, 2007. 125 s. ISBN 9788073151454.

RÖDEROVÁ, Petra. *Speciálněpedagogická diagnostika oftalmopedická. Metodické texty k projektu MUNI 4.0*. Pedagogická fakulta, studijní program Logopedie (Bc.). 2020. ISBN 978-80-210-9590-8.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Oftalmopsychologie dětského věku*. Praha: Karolinum, 1995. ISBN 80-7184-053-X.

Klasifikace MKF. Dostupné na [www](http://www.uzis.cz):

[https://www.uzis.cz/index.php?pg=registry-sber-dat--klasifikace--mezinarodni-klasifikace-funkcnich-](https://www.uzis.cz/index.php?pg=registry-sber-dat--klasifikace--mezinarodni-klasifikace-funkcnich-schopnosti#:~:text=MKF%20je%20v%C3%ADce%C3%BA%C4%8Delov%C3%A1%20klasi%EF%AC%81kace%20a,a%20stav%C5%AF%20se%20zdrav%C3%ADm%20souvisej%C3%ADc%C3%ADch)

[schopnosti#:~:text=MKF%20je%20v%C3%ADce%C3%BA%C4%8Delov%C3%A1%20klasi%EF%AC%81kace%20a,a%20stav%C5%AF%20se%20zdrav%C3%ADm%20souvisej%C3%ADc%C3%ADch](https://www.uzis.cz/index.php?pg=registry-sber-dat--klasifikace--mezinarodni-klasifikace-funkcnich-schopnosti#:~:text=MKF%20je%20v%C3%ADce%C3%BA%C4%8Delov%C3%A1%20klasi%EF%AC%81kace%20a,a%20stav%C5%AF%20se%20zdrav%C3%ADm%20souvisej%C3%ADc%C3%ADch).